

Sygn. akt II PK 170/13

POSTANOWIENIE

Dnia 7 listopada 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Korzeniowski

w sprawie z powództwa P. F.
przeciwko P. [...] Sp. z o.o. w L.
o odszkodowanie,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 7 listopada 2013 r.,
skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego w P.
z dnia 15 lutego 2013 r., sygn. akt VI Pa [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od strony pozwanej na rzecz powoda 120 (sto dwadzieścia) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w P. wyrokiem z 15 lutego 2013 r. oddalił apelację pozwanego pracodawcy od wyroku zasądzającego na rzecz powoda odszkodowanie za niezgodne z prawem rozwiązanie umowy o pracę bez wypowiedzenia.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania pozwany wskazał na „wystąpienie w sprawie istotnych zagadnień prawnych i istnienie potrzeby wykładni przepisów budzących poważane wątpliwości.

Istotnym zagadnieniem prawnym jest problem pojmowania art. 316 § 1 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. i art. 382 k.p.c. w zakresie obowiązku sądu

odwoławczego wywołania (z urzędu lub na wniosek jednej ze stron zgłoszony w pierwszej instancji) dowodu nie przeprowadzonego przez sąd pierwszej instancji. Rozstrzygnięcia wymaga zatem zagadnienie, czy zaniechanie przez sądy pierwszej i drugiej instancji dopuszczenia dowodu wyraźnie nie oddalonego przez sądy obu instancji dowodów, jest naruszeniem obowiązków sądu odwoławczego?

Pozwany stoi na stanowisku, że materiał dowodowy zebrany w sprawie nie dawał podstaw do rozstrzygnięcia, jakie zapadło i powinien był uzupełnić postępowanie dowodowe lub przekazać sprawę do ponownego rozpoznania. Nie czyniąc tego sąd odwoławczy naruszył art. 316 § 1 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. i art. 382 k.p.c. poprzez nie wzięcie pod uwagę stanu rzeczy istniejącego w chwili zamknięcia rozprawy. Zaniechanie powyższego pozbawia pozwanego możliwości obrony, a przez to ma istotny wpływ na wynik sprawy. Stan rzeczy istniejący w chwili zamykania rozprawy to także stan postępowania dowodowego, wraz z jego wynikami oraz oceną postępowania każdej ze stron i sądu pierwszej instancji. Nie przeprowadzenie konkretnych dowodów przez sąd także tworzy ten stan rzeczy. Aktywna rola sądu odwoławczego wskazuje na obowiązek uzupełniania „stanu rzeczy”, który ma wziąć pod uwagę, a którego nikt inny nie uzupełnił. Jeżeli sąd odwoławczy odmiennie od sądu pierwszej instancji, lub innych sądów orzekających poprzednio w sprawie, ocenia normy prawa materialnego w świetle wykrytych faktów, to powinien zbadać te fakty (ich zupełność) także w świetle odmiennie ocenionego stanu prawnego. Sąd odwoławczy w świetle powołanych powyżej przepisów ma obowiązek dopuszczenia dowodów z urzędu lub uwzględniania wniosków dowodowych zgłoszonych przez stronę, a nie oddalonych przez sąd pierwszej instancji, jeżeli jest to konieczne dla weryfikacji stanu prawnego przyjętego przez sąd odwoławczy”.

Powód wniósł o nieprzyjęcie bądź oddalenie skargi i zasądzenie kosztów.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie został oparty na zasadnej podstawie przedsądu i dlatego nie został uwzględniony.

Na uzasadnienie pierwszej podstawy wniosek odwołuje się do przepisu art. 316 § 1 k.p.c., który brzmi następująco: *„Po zamknięciu rozprawy sąd wydaje wyrok, biorąc za podstawę stan rzeczy istniejący w chwili zamknięcia rozprawy; w szczególności zasądzeniu roszczenia nie stoi na przeszkodzie okoliczność, że stało się ono wymagalne w toku sprawy”*.

Przepis dotyczy więc etapu po zamknięciu rozprawy, tymczasem wniosek skupia się na postępowaniu dowodowym, które uregulowane jest w ustawie proceduralnej (k.p.c.). Postępowanie dowodowe odbywa się przed zamknięciem rozprawy. Przepis art. 316 § 1 k.p.c. dotyczy czasu wyrokowania a nie etapu postępowania dowodowego. Stan w chwili wyrokowania oznacza stan rzeczy istniejący w chwili zamknięcia rozprawy. Pojęcie „stan rzeczy” odnosi się do tych wszystkich elementów, które składają się na podstawy wyroku. Obejmuje ono w szczególności podstawę faktyczną, prawną i kompetencyjną wyroku (Kodeks postępowania cywilnego – Komentarz pod red. K. Piaseckiego, C. H. BECK W-wa 1996, teza 4).

Zagadnienie jakie przedstawiono we wniosku – czy zaniechanie przez sądy pierwszej i drugiej instancji dopuszczenia dowodu wyraźnie nie oddalonego przez sądy obu instancji dowodów, jest naruszeniem obowiązków sądu odwoławczego – nie składa się na istotne zagadnienie prawne, które ma na uwadze przepis art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Istotne zagadnienie prawne powinno być jurystycznie opracowane, po uprzedniej analizie prawa, orzecznictwa, a nawet doktryny, po której to wpierw sam skarżący może stwierdzić, że istotne zagadnienie prawne rzeczywiście występuje i dlatego powinien rozpoznać je Sąd Najwyższy. Równie ważne jest zakotwiczenie zagadnienia w określonej regulacji prawnej, gdyż to ona w ogóle otwiera rozważania czy sformułowana kwestia stanowi istotne zagadnienie prawne. Zagadnienie przedstawione we wniosku rozmija się z podstawą prawną wskazaną we wniosku – czyli przepisami art. 316 § 1 w związku art. 391 § 1 k.p.c. i art. 382 k.p.c., ujmowanymi łącznie albo rozdzielnie – gdyż zagadnienie koncentruje się na kwestii związanej z postępowaniem dowodowym i dlatego rozmija się z art. 316 § 1 k.p.c., gdyż przepis ten nie zajmuje się postępowaniem dowodowym, lecz etapem wyrokowania. Tak jak wskazano postępowanie dowodowe zasadniczo odbywa się przed zamknięciem rozprawy. Zagadnienie nie ma też oparcia w art. 382 k.p.c.,

gdyż przepis ten określa tylko podstawę orzekania przez Sąd drugiej instancji, czyli na podstawie materiału zebranego w postępowaniu w pierwszej instancji oraz w postępowaniu apelacyjnym. Natomiast pytanie czy narusza obowiązki sąd odwoławczy, gdy zaniecha dopuszczenia dowodu wyraźnie nie oddalonego, dotyczy procedury (postępowania dowodowego), a więc podlega kontroli w ramach podstawy kasacyjnej z art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c. Wówczas to na skarżącym ciąży obowiązek wskazania przepisu, który zostaje naruszony. Jeżeli wniosek obecnie pyta o taki przepis, to jedynie potwierdza, że zagadnienie nie wykracza poza zwykłą wykładnię i stosowanie prawa. Oczywiście wniosek dowodowy strony (art. 6 k.c., art. 232 k.p.c.), nie powinien być pominięty przez sąd powszechny (por. wyrok Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2008 r., II PK 125/07, OSNP 2009 nr 5-6, poz. 66 z tezą, iż sąd powinien wypowiedzieć się w przedmiocie wniosku dowodowego strony). Jednak można również zauważyć, że w procedurze cywilnej nie ma regulacji takiej jak w procedurze karnej (art. 170 k.p.k.), w której wymaga się uzasadnienia oddalenia wniosku dowodowego w przypadku jego nieuwzględnienia. W procedurze cywilnej sąd prowadzi postępowanie dowodowe do momentu w którym okoliczności sporne zostają dostatecznie wyjaśnione (art. 217 § 2 k.p.c.). Po zakończeniu postępowania dowodowego przewodniczący zamyka rozprawę (art. 224 § 1 k.p.c.). Oznacza to, że przed zamknięciem rozprawy sąd nie oddala poszczególnych wniosków dowodowych (por. wyrok Sądu Najwyższego z 2 lipca 2009 r., I UK 37/09, LEX nr 529678). Dopiero w uzasadnieniu wyroku sąd podaje podstawę faktyczną rozstrzygnięcia, w tym dowody, na których się oparł, i przyczyny, dla których innym odwodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej (art. 328 § 2 k.p.c.). Natomiast samo zaniechanie dowodu może być oceniane w aspekcie koniecznego (dostatecznego) wyjaśnienia podstawy faktycznej i wyjaśnienia okoliczności spornych do stosowania prawa materialnego (art. 217 k.p.c., 227 k.p.c., 386 § 4 k.p.c., art. 45 ust. 1 Konstytucji). Wykracza to poza potrzebę argumentacji, gdyż wniosek o przyjęcie skargi jest w tym zakresie lakoniczny (wyżej *in extenso*) i nie przedstawia wątpliwości prawnych, tym bardziej odwołujących się do innych przepisów niż art. 316 i 382 k.p.c.

Druga podstawa przedsądu ma wynikać z istnienia „potrzeby wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości”, co redakcyjnie może nawiązywać do

podstawy z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. Jednak przedmiotem zainteresowania tej podstawy przedsądu jest sam przepis prawny, ze względu na poważne wątpliwości w wykładni. Druga podstawa wniosku nie spełnia się jako przesłanka przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., gdyż art. 316 § 1 i 382 k.p.c. nie budzą poważnych wątpliwości w wykładni, a już na pewno wniosek takich wątpliwości nie wskazuje. Treść wniosku pozwala na stwierdzenie, że wniosek odwołuje się do kwestii, które miałyby ewentualnie znaczenie w przypadku podstawy przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., jednak do tego przepisu wniosek nie odwołuje się i nawet hasłowo nie twierdzi, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Świadczy o tym ocena wyrażona we wniosku (*„Pozwany stoi na stanowisku, że materiał dowodowy zebrany w sprawie nie dawał podstaw do rozstrzygnięcia, jakie zapadło i powinien był uzupełnić postępowanie dowodowe lub przekazać sprawę do ponownego rozpoznania. ...”*). Jeżeli jednak – w ocenie skarżącego – zaniechanie dowodu miało *„istotny wpływ na wynik sprawy”*, to skarżący nie wskazuje i nie wykazuje naruszenia prawa procesowego, które miałoby wpływ na wynik sprawy (art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c.), ani prawa materialnego, które wszak decyduje o wyniku sprawy i określa jakie dowody mają w sprawie znaczenie istotne i są konieczne dla dostatecznego wyjaśnienia okoliczności spornych (art. 217 § 2 i 227 k.p.c.). Innymi słowy wniosek nie przedstawia podstawy przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. i nie można stwierdzić podstawy przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Z tych motywów orzeczono jak w sentencji, stosownie do art. 398⁹ § 2 k.p.c.

O kosztach orzeczono na podstawie art. 98 i 398²¹ k.p.c. oraz § 12 ust. 1 pkt 1 i stosowanego odpowiednio do odpowiedzi na skargę § 13 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia z 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.